

Πολλαπλασιαστικό υλικό

Βασικός συντελεστής της φυτικής παραγωγής

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΣΤΕΛΕΝΟΥ *

Δυστυχώς η υπάρχουσα κατάσταση στην Ελλάδα, σχετικά με το πολλαπλασιαστικό υλικό, επιβεβαιώνει ότι δεν έχουν γίνει κατανοητά κάποια πράγματα. Δεν υπάρχει επαρκής έρευνα, ή όταν υπάρχει, δεν προκύπτει από υπαρκτές ανάγκες της

διεθνούς αγοράς, με αποτέλεσμα η παραγωγή να χάνει συνεχώς έδαφος και να συρρικνώνεται. Περιοριζόμαστε μόνο στην καθυστερημένη εφαρμογή της έρευνας άλλων. Δεν πρωτοπορούμε και δεν πρωτοτυπούμε. Δεν έχουμε δικές μας ποικιλίες, νέα προϊόντα ή και καινοτομίες παραγωγής για να διεισδύσουμε στις αγορές.

Μέχρι πριν από 8-10 χρόνια εισάγαμε, νόμιμα ή παράνομα, ποικιλίες από το εξωτερικό, μιας και η Ελλάδα δεν είχε υπογράψει καμία σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων επί των φυτικών ποικιλιών. Σήμερα αντίθετα ισχύει η "Ευρωπαϊκή πατέντα", που προστατεύει τα δικαιώματα των δημιουργών επί των φυτικών ποικιλιών τους και στην χώρα μας. Με δεδομένο ότι δεν παράγεται εγχώριο γενετικό υλικό, μοιραία σε λίγα χρόνια από τώρα, θα καλλιεργούμε

Το πολλαπλασιαστικό υλικό θεωρείται και είναι ένας από τους βασικούς συντελεστές της φυτικής παραγωγής. Θα τολμούσα να ισχυριστώ ότι μαζί με την δημιουργία νέων ποικιλιών, είναι τα θεμέλια πάνω στα οποία πρέπει να δομείται η σύγχρονη παραγωγή και η αγροτική πολιτική.

Η αναγκαιότητα αυτή έγινε έγκαιρα κατανοητή απ' όλες τις χώρες που ήθελαν να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο στις διεθνείς αγορές. Βελτίωσαν τις υποδομές παραγωγής, την νομοθεσία και την έρευνά τους. Προπάντων όμως βρήκαν διόδους επικοινωνίας μεταξύ έρευνας, πολλαπλασιαστικού υλικού και παραγωγής. Η έρευνά τους προκύπτει από τις ανάγκες της διεθνούς αγοράς και υλοποιείται με μοχλούς το πολλαπλασιαστικό υλικό και την παραγωγή.

ότι οι άλλοι θα μας επιτρέπουν να καλλιεργούμε.

Τα τελευταία χρόνια μάλιστα παρατηρείται μεγάλος ζήλος ως προς το ποιος θα αντιπροσωπεύσει οίκους πολλαπλασιαστικού υλικού του εξωτερικού. Η αντιπροσώπευση είναι ο πιο ασφαλής τρόπος να εμπλακεί κάποιος στη διαδικασία του πολλαπλασιαστικού υλικού χωρίς να κάνει έρευνα και παραγωγή, διακινδυνεύοντας χρόνο και χρήμα. Υπόψη βέβαια ότι στην πλειοψηφία τους οι αντι-

πρόσωποι, προκειμένου να διατηρήσουν την θέση τους, τα προσεχή χρόνια θα μετατραπούν κατά κάποιο τρόπο σε αστυνόμους, οι οποίοι θα ελέγχουν και για λογαριασμό των ξένων, ποιός, που και τι καλλιεργεί.

Στον τομέα της έρευνας δεν βρισκόμαστε στο τελευταίο βαγόνι του τελευταίου τρένου, αλλά κάτω από το τρένο.

Ενδεικτικά θα αναφέρω ότι στην ετήσια έκθεση 2001 του κοινοτικού γραφείου φυτικών ποικιλιών, επί συνόλου 1815 αιτήσεων στην Ε.Ε. για προστασία ποικιλιών, δεν υπάρχει ούτε μία ελληνική αίτηση όταν αντίστοιχα υπέβαλλαν, η Ολλανδία 779, η Γερμανία 333, η Γαλλία 331, η Ισπανία 33, η Δανία 78, η Σουηδία 12 αιτήσεις κ.τ.λ.

Υπάρχει η υποδομή και η γνώση για να ανταπεξέλθουμε; Εάν αρχίσουμε σήμερα χρειάζονται τουλάχιστον 4-5 χρόνια μέχρι να φανούν τα πρώτα αποτελέσματα. Και έστω ότι δημιουργήθηκαν αξιόλογες ποικιλίες, υπάρχει σύγχρονη φυτωριακή υποδομή και γνώση για την έγκαιρη και αξιόπιστη παραγωγή του αναγκαίου πολλαπλασιαστικού υλικού; Μάλλον όχι. Γίνονται βέβαια κάποιες προσπάθειες, αλλά είναι κόκκος άμμου στον ωκεανό.

Ενδεικτικά θα αναφερθώ σε κάποια κατά την γνώμη μου προβλήματα που μαστίζουν την πιο διαδεδομένη σε έκταση δενδρώδη καλλιέργεια της Ελλάδας, την ελιά.

Έρευνα

Δεν έχει γίνει καμία σοβαρή προσπάθεια καταγραφής και αξιολόγησης των υπάρχοντων ποικιλιών ελιάς της Ελλάδας, τα τελευταία 50 χρόνια, και ειδικότερα μετά τον Λύχνο.

Δεν έγινε καμία αξιολόγηση και επιλογή κλώνων στους πληθυσμούς των

της συνταξιοδότησης και χωρίς διάδοχο κατάσταση.

Δεν υπάρχει καμία ενημέρωση σε τεχνικά και νομικά θέματα από τις υπηρεσίες του κράτους και τα ερευνητικά ιδρύματα.

Η νομοθεσία που διέπει το πολλαπλασιαστικό υλικό και την φυτωριακή παραγωγή είναι ξεπερασμένη τουλάχιστον όσο αφορά το τεχνολογικό επίπεδο. Μάλιστα πιθανολογείται ότι προετοιμάζεται σύστημα για την παραγωγή πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς χωρίς καν να εκφράσουν τις απόψεις τους οι φυτωριούχοι.

Υπόψη ότι σήμερα στην Ελλάδα δεν παράγεται ούτε ένα φυτό ελιάς που να πληρεί τις στοιχειώδεις διεθνείς προδιαγραφές, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν υπάρχουν καθόλου προδιαγραφές.

Παραγωγή

Υπάρχει εντονότατο πρόβλημα ενημέρωσης και εξεύρεσης πληροφοριών που αφορούν τόσο την επιλογή ποικιλιών όσο και την καλλιέργεια της ελιάς (κλαδέματα, λιπάνσεις, φυτοπροστασία, συγκομιδή κ.ά.).

Δεν υπάρχει επάρκεια πολλαπλασιαστικού υλικού και η καλλιέργεια της ελιάς τείνει να συγκεντρωθεί σε μόνο 8-10 ποικιλίες από τις περίπου 80-90 που υπάρχουν στην Ελλάδα.

Είναι διάχυτο στους παραγωγούς το αίσθημα της εγκατάλειψης από πλευράς του κράτους και γι' αυτό είναι καχύποπτοι, συχνά δικαιολογημένα, τόσο με το κράτος όσο και με τα ερευνητικά ιδρύματα.

Με την επέκταση της ελαιοκαλλιέρ-

γειας στην μεσογειακή λεκάνη και με την είσοδο σε παραγωγή πολλών νέων χωρών εκτός της μεσογείου (Αυστραλίας, Αργεντινής, Χιλής, Ν. Ζηλανδίας, Ν. Αφρικής, Κίνας, κ.ά.), τα πράγματα θα γίνουν ακόμα πιο δύσκολα για την Ελλάδα απ' ότι είναι σήμερα, διότι όλο και περισσότερο υιοθετούνται σύγχρονες τεχνικές καλλιέργειας και δημιουργούνται - διαδίδονται νέες ποικιλίες ελιάς, ενώ εδώ εμείς παραμένουμε στην ίδια παραδοσιακή κατάσταση.

Θα αναφερθώ τελειώνοντας στην περίπτωση του άσημου από πλευράς ελαιοκαλλιέργειας Ισραήλ, το οποίο με τις 3 νέες ποικιλίες που δημιούργησε (IBARNEA, KADESH και MAALOT) και τις διμερείς συμφωνίες που υπέγραψε με διάφορες χώρες, [π.χ. Αυστραλία], κατάκτησε σε φυτεύσεις τις αγορές του νέου κόσμου και έγινε σε περίπου 20 χρόνια παγκόσμια δύναμη πουλώντας τεχνολογία.

* Γεωπόνος, παραγωγός μοσχευμάτων, δένδρουλητών, βοιβών Τροιζήνα - Τροιζηνίας

σημαντικότερων καλλιεργούμενων ποικιλιών.

Δεν δημιουργήθηκαν με διασταυρώσεις νέες ποικιλίες ελιάς ή και υποκείμενα.

Δεν έχει γίνει ολοκληρωμένη έρευνα για τον εντοπισμό ανθεκτικότητας σε βιοτικούς ή μη βιοτικούς παράγοντες, π.χ. ψύχος, αλατότητα, ξηρασία, κυκλόκονιο, δάκος, βερτιτσιλλίωση.

Δεν έχει μελετηθεί επαρκώς η βιολογία του άνθους των ελληνικών ποικιλιών, ούτε υπάρχουν προτάσεις για επικονιάστριες ποικιλίες.

Δεν υπάρχει έρευνα και οι προτάσεις για ποικιλίες κατάλληλες για μηχανική καλλιέργεια και συγκομιδή.

Δεν έχει γίνει καμία απολύτως έρευνα για την βελτίωση ή και την αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς.

Δεν έχει γίνει αξιολόγηση της ποιότητας και της γεύσης των ελληνικών ελαιοελάδων, στοιχεία απαραίτητα για την μετέπειτα προώθησή τους στους καταναλωτές.

Σε κάθε περίπτωση η έρευνα παραμένει στα συρτάρια των ερευνητών και δεν φτάνει στον όποιο τελικό αποδέκτη.

Φυτωριακή παραγωγή

Ο συντριπτικός αριθμός των φυτωριών ελιάς δεν έχει υλικοτεχνική υποδομή και βασίζεται σε τεχνολογίες των αρχών του αιώνα μας.

Ο συντριπτικός αριθμός των φυτωριών έχει πάρα πολύ μικρό μέγεθος, ενώ πολύ μεγάλος αριθμός από αυτά είναι ερασιτεχνικού επιπέδου.

Η πλειοψηφία των φυτωριούχων είναι μεγάλης ηλικίας, κοντά στο όριο

